

THE BUSINESS

AND INDUSTRIAL CENSUS

AN ANALYSIS SERIES

บทวิเคราะห์ข้อมูลระดับย่อยโครงการสำมะโนธุรกิจและอุตสาหกรรม พ.ศ. 2565

ISSUE 2 : สถานการณ์ของกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายในอุตสาหกรรมไทย
(S-CURVE SITUATION IN THAI'S INDUSTRY)

สำนักงานสถิติแห่งชาติ
กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

กองสถิติเศรษฐกิจ
สำนักงานสถิติแห่งชาติ

สถานการณ์ของกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายในอุตสาหกรรมไทย (S-Curve Situation in Thai's Industry)

การจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (TSIC) ในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมจำแนกตามรหัสกิจกรรมของสำนักงานเศรษฐกิจ
อุตสาหกรรมและในบทความนี้พิจารณาแค่อุตสาหกรรมภาคการผลิตไม่ได้เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมภาคบริการ

ประเด็นที่สำคัญ

- จำนวนสถานประกอบการ จำนวนผู้ปฏิบัติงาน ค่าตอบแทนแรงงานมูลค่าผลผลิต และมูลค่าเพิ่มในกลุ่ม
อุตสาหกรรมเป้าหมายมีอัตราการเติบโตที่เพิ่มขึ้นตลอดระยะเวลา 10 ปี (พ.ศ.2555-2565)
- อุตสาหกรรมเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ และอุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร ที่อยู่ในกลุ่ม
อุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพและกลุ่มอุตสาหกรรมอนาคต ตามลำดับ มีอัตราการเติบโตสูงสุด
ในแง่ของลักษณะทั่วไปและผลการดำเนินงานกิจการของสถานประกอบการ

นิยาม

1.1 กลุ่มอุตสาหกรรม S-Curve หรือกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย หมายถึง กลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย
ที่มีศักยภาพที่จะเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
จากที่เป็นอยู่ให้สูงขึ้นเพื่อให้เป็นที่สนใจของนักลงทุนและผลักดันการลงทุนให้เพิ่มขึ้นและมีความสามารถแข่งขัน
กับประเทศอื่นได้ ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มอุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ (First S-Curves) เป็นอุตสาหกรรมที่มีจำนวน
สถานประกอบการที่มากและเป็นฐานที่แข็งแกร่งอยู่แล้ว แต่จำเป็นต้องมีการสนับสนุนให้มีการต่อยอดการวิจัย
และการพัฒนาเทคโนโลยีและสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก
ประกอบไปด้วย 5 กลุ่มอุตสาหกรรม

- 1) อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ (Next-Generation Automotive)
- 2) อุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (Smart Electronics)
- 3) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Affluent, Medical and
Wellness Tourism)*
- 4) อุตสาหกรรมเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ (Agriculture & Biotechnology)
- 5) อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร (Processed Food)

กลุ่มที่ 2 กลุ่มอุตสาหกรรมอนาคต (New S-Curves) เป็นอุตสาหกรรมที่มีรูปแบบการลงทุนเพื่อ
พัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบสินค้าและเทคโนโลยีโดยจะเป็นหัวใจหลักของกลไกการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของ
ประเทศ ประกอบไปด้วย 5 กลุ่มอุตสาหกรรม

- 1) อุตสาหกรรมหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ (Robotics)
- 2) อุตสาหกรรมอากาศยานและโลจิสติกส์ (Aviation & Logistics)
- 3) อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ (Biofuels & Biochemicals)*
- 4) อุตสาหกรรมดิจิทัล (Digital)*
- 5) อุตสาหกรรมทางการแพทย์ครบวงจร (Medical Hub)

โดยในบทความนี้จะพิจารณาเพียงแค่กิจกรรมในอุตสาหกรรมภาคการผลิตไม่ได้เกี่ยวข้องกับ
อุตสาหกรรมภาคบริการ

1.2 ผู้ปฏิบัติงาน หมายถึง คนที่ทำงานในสถานประกอบการทั้งที่ได้รับเงินเดือนและไม่ได้รับเงินเดือนที่สถานประกอบการมีอยู่ตามปกติ รวมทั้งผู้ปกติทำงานอยู่ในสถานประกอบการแห่งนี้ แต่ในวันดังกล่าวไม่ได้มาทำงานเนื่องจากเจ็บป่วย ลาหยุดพักผ่อน โดยได้รับค่าจ้าง/เงินเดือน

1.3 ลูกจ้าง หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติงานให้กับสถานประกอบการโดยได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างเป็นประจำ

1.4 ค่าตอบแทนแรงงาน หมายถึง ค่าจ้าง เงินเดือน ค่าล่วงเวลา โบนัส เงินรางวัลพิเศษ เงินเพิ่มค่าครองชีพ ค่านายหน้า สวัสดิการและผลประโยชน์ตอบแทนอื่นๆ เงินที่สถานประกอบการจ่ายสมทบเข้ากองทุนเพื่อการประกันสังคมที่นายจ้างหรือสถานประกอบการจ่ายให้ลูกจ้างใน 1 ปี โดยค่าตอบแทนแรงงานเฉลี่ยต่อปีของลูกจ้าง คำนวณได้จาก

$$\text{ค่าตอบแทนแรงงานเฉลี่ยต่อปีของลูกจ้าง} = \frac{\text{ผลรวมค่าตอบแทนแรงงาน}}{\text{จำนวนลูกจ้าง}}$$

1.5 มูลค่าผลผลิต (Value of gross output) หมายถึง รายรับของสถานประกอบการในรอบปี ได้แก่

- 1) มูลค่าขายผลผลิต
- 2) รายรับจากการขายสินค้าที่ซื้อมาจำหน่ายในสภาพเดิม
- 3) รายรับจากการรับจ้างเหมาทำการผลิตสินค้าให้สถานประกอบการอื่นโดยสถานประกอบการจัดหาวัสดุให้
- 4) รายรับจากการให้บริการ บำรุงรักษา ซ่อมแซมและติดตั้งให้แก่สถานประกอบการอื่น
- 5) รายรับจากการให้เช่าอาคาร อาคารพร้อมที่ดิน ยานพาหนะ เครื่องจักรและเครื่องมือ ฯลฯ และรายรับอื่นๆ
- 6) ส่วนเปลี่ยนแปลงมูลค่าสินค้าคงเหลือ

1.6 มูลค่าเพิ่ม (Value added) หมายถึง ผลต่างระหว่างมูลค่าผลผลิตกับค่าใช้จ่ายขั้นกลาง**

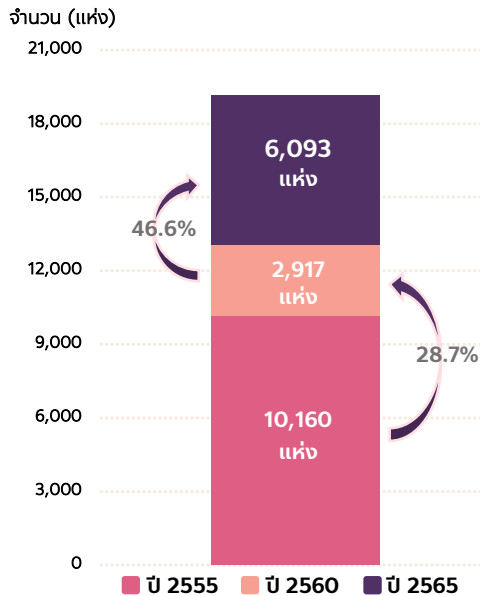
*กลุ่มอุตสาหกรรมที่ไม่อยู่ในการศึกษาครั้งนี้เนื่องจากการศึกษาอุตสาหกรรมในการผลิตเท่านั้น

**ค่าใช้จ่ายขั้นกลาง (Intermediate consumption) หมายถึง รายจ่ายที่ใช้ในการดำเนินการในกระบวนการผลิตของสถานประกอบการในรอบปี ได้แก่

- 1) ค่าซื้อวัตถุดิบและวัสดุประกอบที่ใช้ในการผลิต
- 2) ค่าใช้จ่ายในการผลิต (ค่าเชื้อเพลิงและค่าไฟฟ้าที่ใช้ในการผลิต ค่าติดตั้งซ่อมแซมและบำรุงรักษาสินค้าที่จำหน่ายให้ลูกค้า ค่าติดตั้งซ่อมแซมและบำรุงรักษาเครื่องจักร เครื่องมือฯ และค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่นๆ)
- 3) ค่าซื้อสินค้าที่ซื้อมาจำหน่ายในสภาพเดิม
- 4) ค่าจ้างเหมาจ่ายให้สถานประกอบการอื่นผลิตสินค้าให้ โดยสถานประกอบการจัดหาวัสดุให้
- 5) ค่าธรรมเนียมที่จ่ายสำหรับลูกจ้างเช่า (แรงงานเช่า)
- 6) ค่าใช้จ่ายในการขายของสถานประกอบการ (ค่าโฆษณา ค่าขนส่งสินค้าที่ขาย ค่านายหน้า ค่าประกันภัยและค่าใช้จ่ายในการขายอื่นๆ)
- 7) ค่าใช้จ่ายในการบริหารและดำเนินงานของสถานประกอบการ ค่าใช้จ่ายในการบริหารและดำเนินการฯ หักด้วยค่าเช่าที่ดิน ค่าดอกเบี้ยจ่าย หนี้สูญและขาดทุนจากการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยน)
- 8) ส่วนเปลี่ยนแปลงมูลค่าวัตถุดิบและวัสดุประกอบฯ คงเหลือ

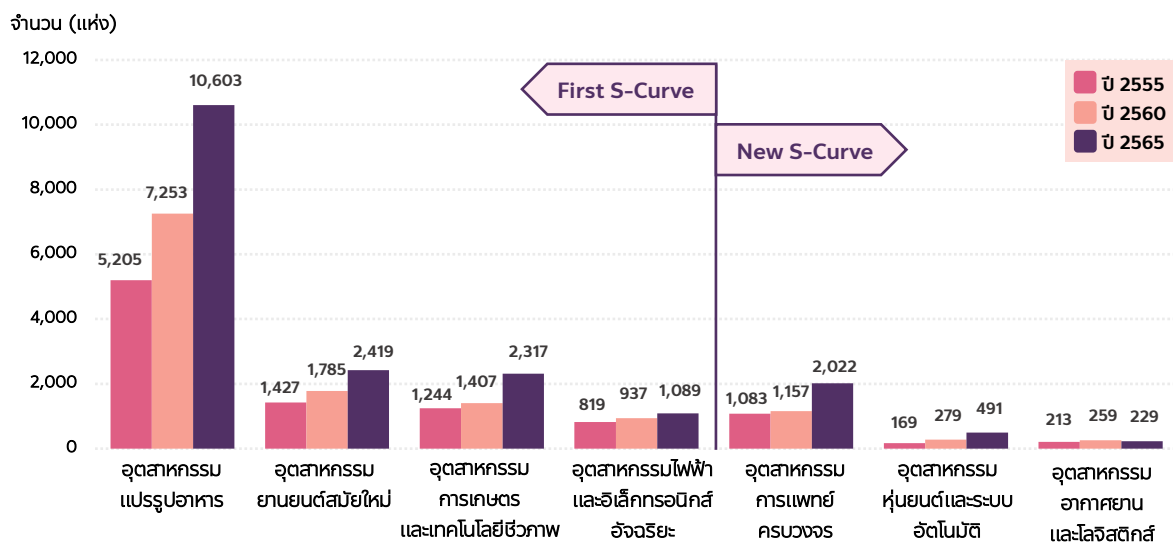
ผลการวิเคราะห์

แผนภูมิที่ 1 จำนวนสถานประกอบการในกลุ่มอุตสาหกรรม S-Curve ในอุตสาหกรรมการผลิต ในปี 2555 2560 และ 2565

เมื่อพิจารณาจำนวนสถานประกอบการกลุ่มอุตสาหกรรม S-Curve ในอุตสาหกรรมการผลิต ในปี 2555 ปี 2560 และปี 2565 พบว่า จำนวนสถานประกอบการมีจำนวนเพิ่มขึ้นตลอดระยะเวลา 10 ปี โดยในปี 2565 มีจำนวนสถานประกอบการ 19,170 แห่ง ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 88.7 และ 46.6 เมื่อเทียบกับปี 2555 และ 2560 ที่มีจำนวนสถานประกอบการจำนวน 10,160 และ 13,077 แห่ง ตามลำดับ เห็นได้ว่าการเพิ่มขึ้นของจำนวนสถานประกอบการในอุตสาหกรรมเป้าหมายสอดคล้องกับแนวคิดของสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยในด้านการสนับสนุนและขับเคลื่อนอุตสาหกรรมตามนโยบายโมเดลเศรษฐกิจ BCG เพื่อปรับเปลี่ยนไปสู่อุตสาหกรรมเป้าหมาย (S-Curve)

แผนภูมิที่ 2 จำนวนสถานประกอบในอุตสาหกรรม S-Curve ในปี 2555 2560 และ 2565 จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม S-Curve

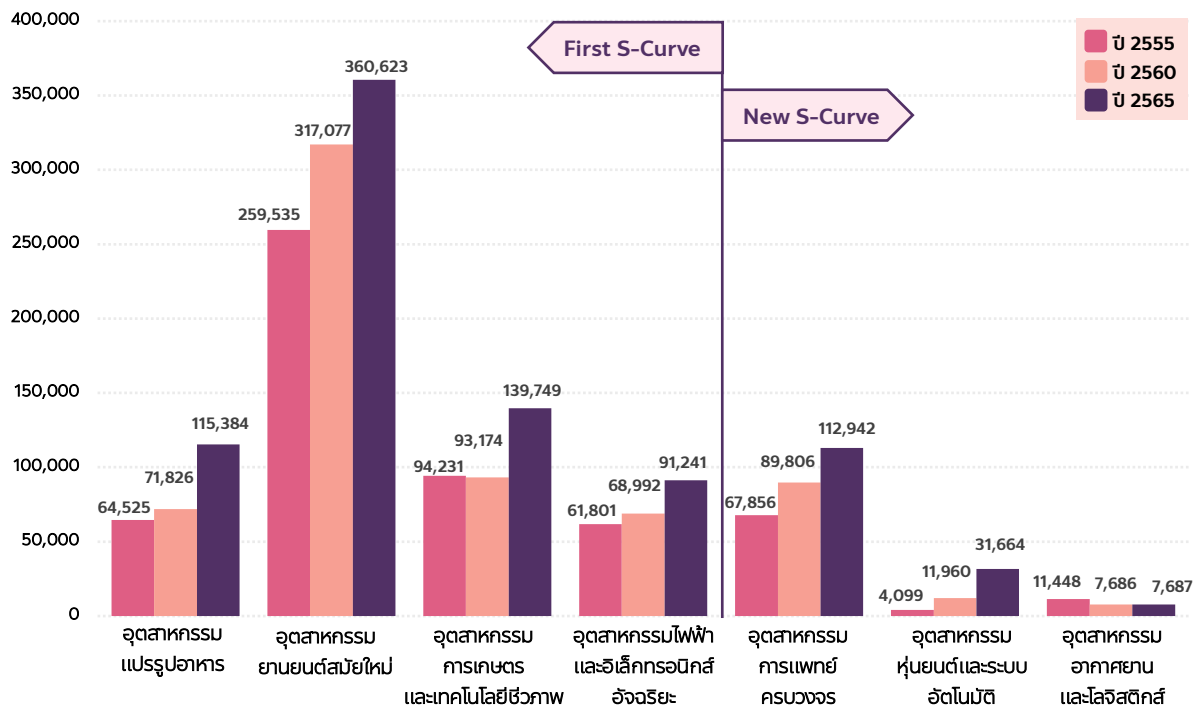

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา สถานประกอบการในอุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ (First S-Curve) ในประเทศไทยมีฐานที่แข็งแกร่ง ทำให้มีการขยายตัวของสถานที่ประกอบการเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ โดยในปี 2565 มีอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นร้อยละ 64.7 จากปี 2560 เนื่องจากภาคเกษตรมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยและประเทศไทยมีความหลากหลายทางชีวภาพสูง อีกทั้งยังเป็นผู้นำทางด้านการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ ดังนั้นทำให้อุตสาหกรรมการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพเติบโตขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

ส่วนสถานประกอบการอุตสาหกรรมอนาคต (New S-Curve) เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2565 และปี 2560 พบว่า มีอัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 70 คือ อุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร และอุตสาหกรรมหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ ทั้งนี้เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านการแพทย์ และการเติบโตของตลาดอุตสาหกรรมแพทย์ในประเทศไทย ทั้งอุตสาหกรรมยาและผลิตภัณฑ์เครื่องมือแพทย์ เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์จากการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างทางประชากรไม่ว่าจะเป็นการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การขยายตัวความเป็นเมือง ซึ่งสะท้อนความต้องการมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

แผนภูมิที่ 3 จำนวนผู้ปฏิบัติงานในอุตสาหกรรม S-Curve ในปี 2555 2560 และ 2565 จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม S-Curve

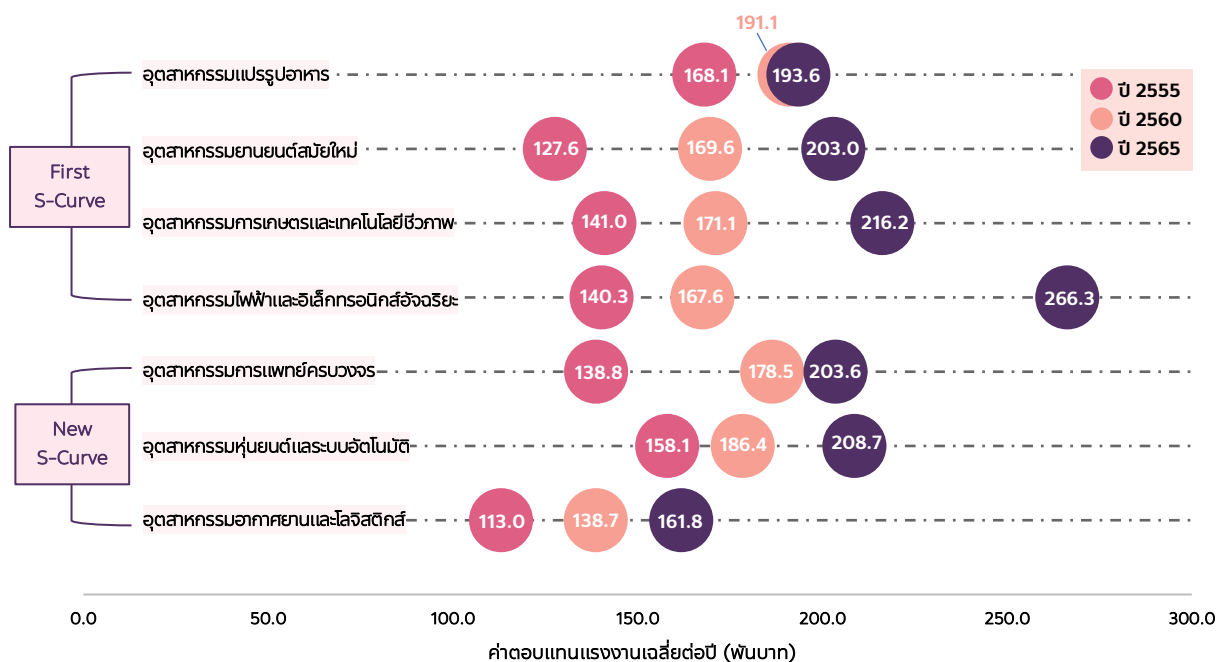
จำนวน (ราย)

เมื่อพิจารณาจำนวนผู้ปฏิบัติงานในอุตสาหกรรม S-Curve ในปี 2555 2560 และปี 2565 พบว่า อุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ (First S-Curve) มีจำนวนผู้ปฏิบัติงานสูงสุดคืออุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ โดยในปี 2565 มีอัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.8 เมื่อเทียบกับปี 2560 แต่น้อยกว่าเมื่อเทียบกับอัตราที่เพิ่มขึ้นในปี 2555-2560 ซึ่งมีอัตราการเพิ่มร้อยละ 22.2 โดยอัตราการเพิ่มขึ้นที่น้อยลงนี้อาจมีสาเหตุมาจากประเทศไทยมีการทดแทนผู้ปฏิบัติงานโดยการใช้วิทยาการหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติตามสายการผลิตที่มากขึ้น ในขณะที่กลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ ใน First S-Curve มีจำนวนผู้ปฏิบัติงานเพิ่มสูงขึ้นตลอดในทุก ๆ 5 ปี

ส่วนสถานประกอบการอุตสาหกรรมอนาคต (New S-Curve) พบว่า อุตสาหกรรมหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ และอุตสาหกรรมบริการสุขภาพ มีอัตราการเพิ่มของจำนวนผู้ปฏิบัติงานเช่นเดียวกับอุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ นั่นคือ ในปี 2565 ผู้ปฏิบัติงานมีอัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ 164.7 และ 25.8 เมื่อเทียบกับปี 2560 ตามลำดับ แต่อัตราดังกล่าวนั้นเพิ่มขึ้นน้อยลงเมื่อเทียบกับอัตราที่เพิ่มขึ้นในปี 2555-2560 ซึ่งมีอัตราการเพิ่มร้อยละ 191.8 และ 32.4 ตามลำดับ ในขณะที่ผู้ปฏิบัติงานในอุตสาหกรรมอากาศยานและโลจิสติกส์ลดลงอย่างเห็นได้ชัดตั้งแต่ปี 2555 เนื่องจากกลุ่มอุตสาหกรรมนี้มีการวางแผนที่จะนำเทคโนโลยีหุ่นยนต์เข้ามาใช้ในกระบวนการผลิตและซ่อมบำรุงเครื่องจักรและเครื่องยนต์

แผนภูมิที่ 4 ค่าตอบแทนแรงงานเฉลี่ยต่อปีของลูกจ้างในอุตสาหกรรม S-Curve ในปี 2555 2560 และ 2565 จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม S-Curve (หน่วย: พันบาท)

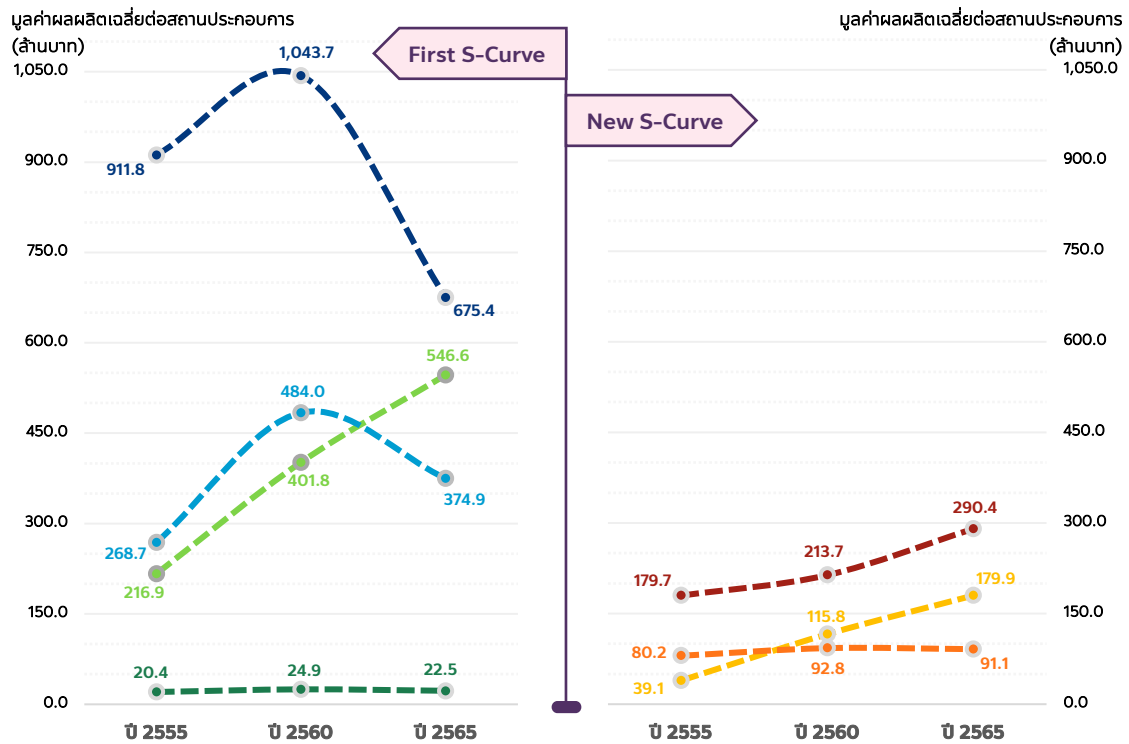
เมื่อพิจารณาค่าตอบแทนแรงงานเฉลี่ยต่อปีของลูกจ้างในอุตสาหกรรม S-Curve พบว่า ใน 10 ปีที่ผ่านมา ค่าตอบแทนสูงขึ้นในทุกกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย ซึ่งมาจากการยกระดับแรงงานในอุตสาหกรรมเป้าหมายให้เป็นแรงงานที่เป็นฐานเศรษฐกิจคุณภาพ มีความรู้และทักษะแรงงานตรงตามความต้องการของตลาด เพื่อให้ได้รับอัตราค่าจ้างที่สูงขึ้นตามมาตรฐานฝีมือแรงงาน

เมื่อเจาะลึกลงไปในกลุ่มอุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ (First S-Curve) พบว่า ค่าตอบแทนแรงงานเฉลี่ยต่อปีในกลุ่มอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะเพิ่มขึ้นสูงสุด โดยในปี 2565 เพิ่มขึ้นร้อยละ 58.9 เมื่อเทียบกับปี 2560 เนื่องจากอุตสาหกรรมกลุ่มนี้เป็นเสาหลักสำคัญในภาคการส่งออกของประเทศไทย รวมถึงผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบันถูกขับเคลื่อนโดยเทคโนโลยีเครื่องรับรู้และวงจรรวมที่มีขนาดเล็กลงและมีความซับซ้อนมากขึ้น ดังนั้นทักษะของแรงงานในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้จึงถูกพัฒนาจนส่งผลให้ค่าตอบแทนที่ได้รับสูงขึ้น ในขณะที่กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพมีอัตราการเพิ่มของค่าตอบแทนน้อยที่สุด โดยในปี 2565 เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.2 เมื่อเทียบกับปี 2560 ทั้งนี้ เนื่องจากในปัจจุบัน แม้ประเทศไทยจะมีการเกษตรเป็นสาขาอุตสาหกรรมที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมมากที่สุด แต่แรงงานยังคงใช้วิธีดั้งเดิมและไม่ได้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในระบบงานอุตสาหกรรมมากเท่าที่ควร

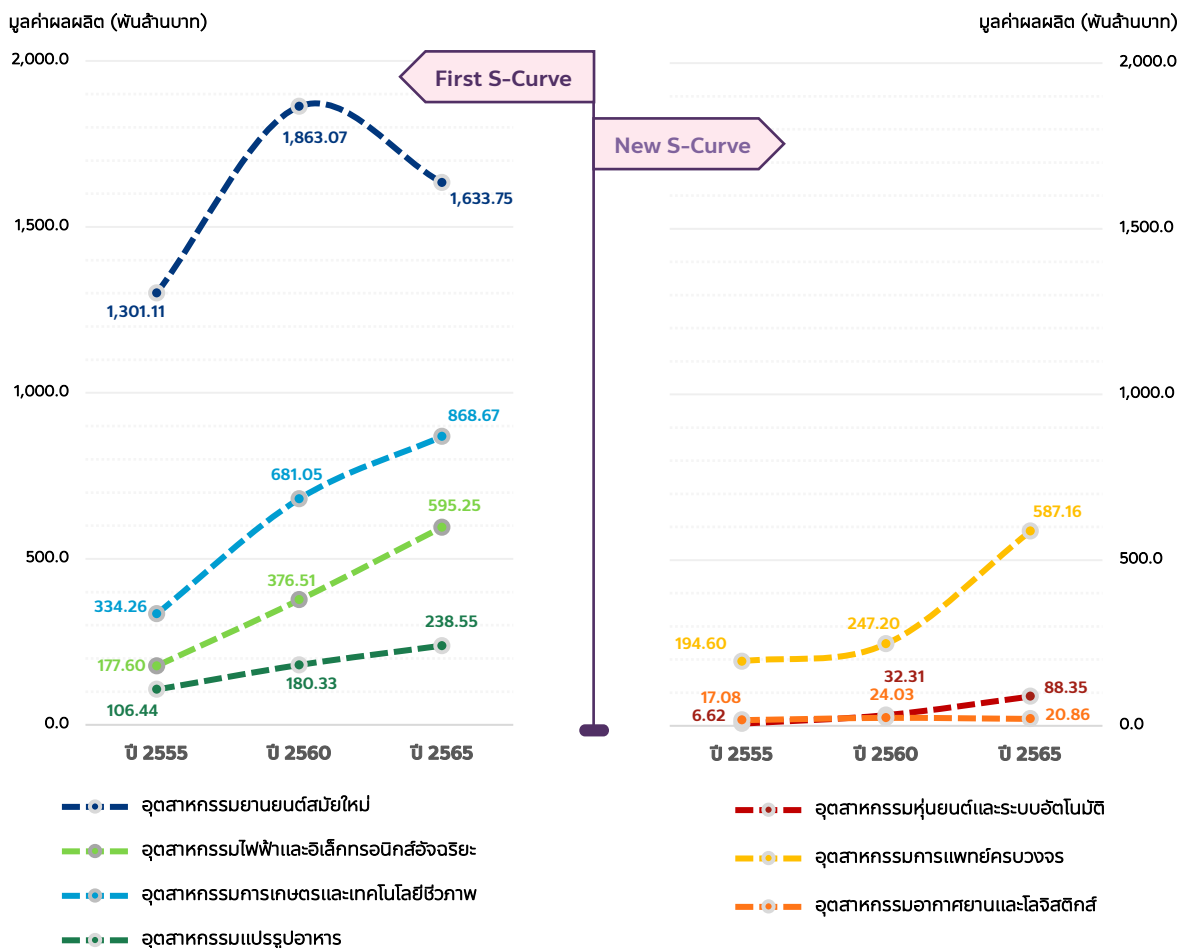
สำหรับอุตสาหกรรมอนาคต (New S-Curve) พบว่า ค่าตอบแทนแรงงานเฉลี่ยต่อปีในกลุ่มอุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร เพิ่มขึ้นสูงสุด โดยในปี 2565 เพิ่มขึ้นร้อยละ 26.4 เมื่อเทียบกับปี 2560 เนื่องจากในช่วงที่ผ่านมาอุตสาหกรรมการแพทย์เติบโตและพัฒนาขึ้น รวมถึงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ทำให้การแพทย์ยังมีความสำคัญต่อประเทศ จนส่งผลให้การพัฒนาเทคโนโลยีและทักษะของแรงงานในอุตสาหกรรมกลุ่มนี้เติบโตอย่างรวดเร็ว

ในขณะที่กลุ่มอุตสาหกรรมอากาศยานและอวกาศ มีอัตราการเพิ่มของค่าตอบแทนน้อยที่สุด โดยในปี 2565 เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.3 เมื่อเทียบกับปี 2560 โดยสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ที่ทำให้อุตสาหกรรมกลุ่มนี้เป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่ต้องหยุดชะงักทั้งในภาคอุตสาหกรรมหรือการบริการ ส่งผลให้จำนวนสถานประกอบการและจำนวนแรงงานค่อนข้างคงที่ไปจนถึงลดลง จึงเป็นเหตุให้ค่าตอบแทนของแรงงานในอุตสาหกรรมกลุ่มนี้ไม่ได้เพิ่มขึ้นเท่าที่ควรจะเป็น

แผนภูมิที่ 5 มูลค่าผลผลิต (Value of gross output) เจลี่ยต่อสถานประกอบการ ในอุตสาหกรรม S-Curve ในปี 2555 2560 และ 2565 จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม S-Curve (หน่วย: ล้านบาท)

แผนภูมิที่ 6 มูลค่าผลผลิต (Value of gross output) ในอุตสาหกรรม S-Curve ในปี 2555 2560 และ 2565 จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม S-Curve (หน่วย: พันล้านบาท)

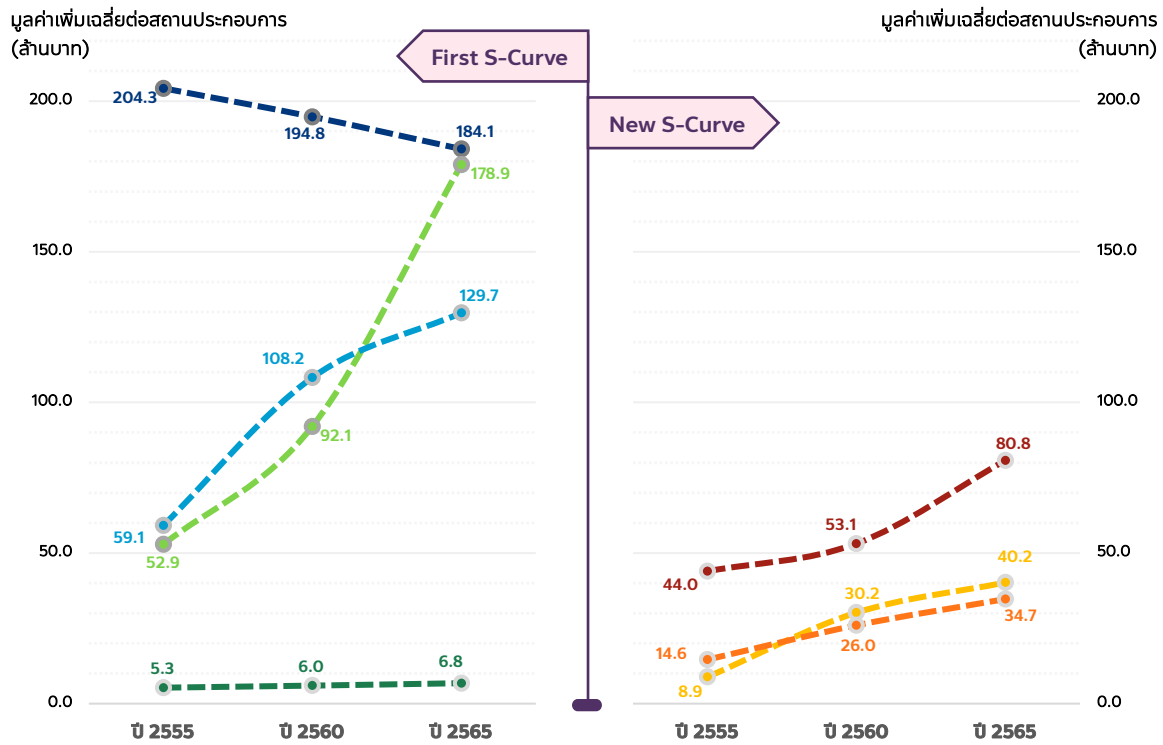
จากการวิเคราะห์มูลค่าผลผลิตพบว่า โดยส่วนใหญ่อุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ (First S-Curve) มีมูลค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อสถานประกอบการในปี 2565 ลดลงเมื่อเทียบกับปี 2560 โดยลดลงร้อยละ 35.3 22.5 และ 9.5 ในกลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ อุตสาหกรรมการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ และอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารตามลำดับ **ยกเว้น** อุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะที่สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมได้จัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2564–2570) และประเทศไทยเป็นฐานการผลิตสินค้าไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ของบริษัทข้ามชาติตลอดมาโดยเฉพาะในอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า มีห่วงโซ่อุปทานในประเทศจำนวนมาก รวมทั้งผู้ประกอบการอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศมีพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสามารถต่อยอดในการบูรณาการภายในอุตสาหกรรมหรือระหว่างอุตสาหกรรม เพื่อสร้างระบบอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะที่มีประสิทธิภาพและมีคำสั่งซื้อจากตลาดโลกเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้อุตสาหกรรมนี้มีมูลค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อสถานประกอบการเพิ่มขึ้นร้อยละ 36.0 เมื่อเทียบกับปี 2560

ในขณะที่มูลค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อสถานประกอบการและมูลค่าผลผลิตในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมอนาคต (New S-Curve) ส่วนใหญ่เพิ่มสูงขึ้นตลอดระยะเวลา 10 ปี ซึ่งในปี 2565 อุตสาหกรรมหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติเป็นอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อสถานประกอบการเพิ่มขึ้นสูงสุดคิดเป็น ร้อยละ 55.4 และ 359.7 เมื่อเทียบกับปี 2560 และ 2555 ตามลำดับ เนื่องจากรัฐบาลได้ร่วมมือกับสถาบันการศึกษาไทย หลายแห่ง สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมระบบอัตโนมัติและหุ่นยนต์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการผลิต โดยประเทศไทยมีศูนย์วิจัยและศูนย์ฝึกอบรมบุคลากรมากมายที่จะช่วยผลักดันอุตสาหกรรมหุ่นยนต์ไทย ให้ก้าวหน้าและเติบโตไปในอนาคต

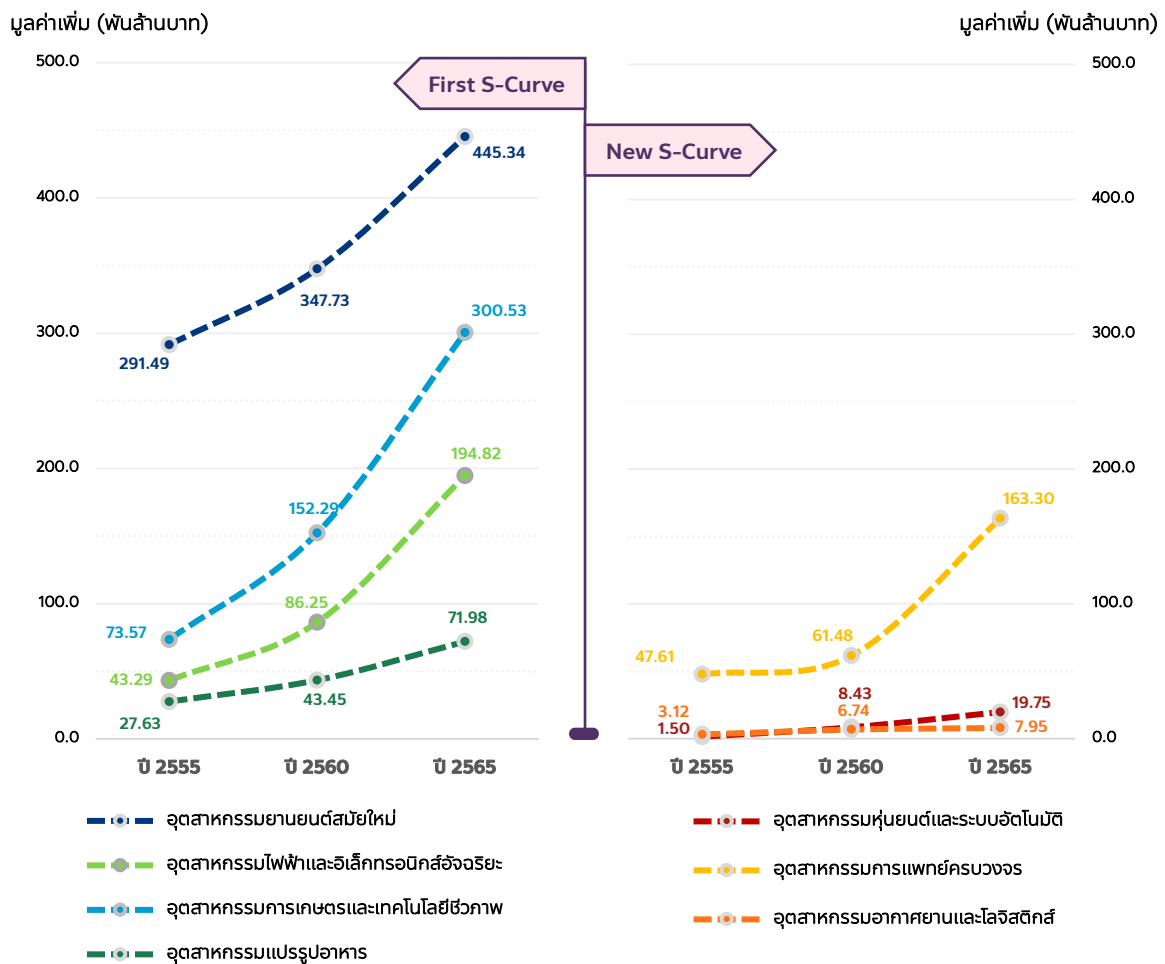
อย่างไรก็ตามกลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่และกลุ่มอุตสาหกรรมอากาศยานและโลจิสติกส์มีมูลค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อสถานประกอบการ ในปี 2560 เพิ่มขึ้นน้อยที่สุดในกลุ่มอุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ (First S-Curve) และกลุ่มอุตสาหกรรมอนาคต (New S-Curve) ตามลำดับ เนื่องจากการแข่งขันในกลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ยังไม่เข้มข้นรวมถึงได้รับการส่งเสริมจากนโยบายของรัฐบาล ส่งผลให้มูลค่าผลผลิตเติบโตสูงขึ้น แต่ในปัจจุบันอุตสาหกรรมยานยนต์ในประเทศไทยยังคงผลิตยานยนต์ประเภทเครื่องยนต์สันดาปเป็นหลักและสถานประกอบการที่ผลิตยานยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทยเป็นค่ายรถยนต์ที่ไม่ได้อยู่ในกระแสความนิยมหลักของผู้บริโภคไทยส่งผลให้มีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่หดตัว ในส่วนอุตสาหกรรมโลจิสติกส์มีการแข่งขันกันสูงจากธุรกิจต่างชาติขนาดใหญ่ มีโมเดลธุรกิจที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม และยอมขาดทุนเพื่อขยายส่วนแบ่งการตลาดส่งผลให้ผู้ประกอบการไทยที่มีเงินทุนจำกัดสามารถแข่งขันด้วยได้ยาก **แต่ในปี 2565** มูลค่าผลผลิตเฉลี่ยกลับลดลงร้อยละ 1.8 เมื่อเทียบกับปี 2560 โดยมีสาเหตุจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ส่งผลให้ธุรกิจโลจิสติกส์โดยเฉพาะธุรกิจการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากการขนส่งที่หยุดชะงักและยังสอดคล้องกับจำนวนสถานประกอบการและจำนวนผู้ปฏิบัติงานที่มีแนวโน้มลดลง

หากพิจารณามูลค่าผลผลิตในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพและอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ (First S-Curve) พบว่า มูลค่าผลผลิตยังคงเพิ่มสูงขึ้นตลอดทศวรรษที่ผ่านมา แต่เนื่องด้วยอัตราการเพิ่มของมูลค่าผลผลิต ยังเพิ่มขึ้นไม่เท่ากับอัตราการเพิ่มของจำนวนสถานประกอบการ เป็นสาเหตุให้กลุ่มอุตสาหกรรมส่วนใหญ่มีมูลค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อสถานประกอบการลดลง

แผนภูมิที่ 7 มูลค่าเพิ่ม (Value added) เฉลี่ยต่อสถานประกอบการ ในอุตสาหกรรม S-Curve ในปี 2555 2560 และ 2565 จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม S-Curve (หน่วย: ล้านบาท)

แผนภูมิที่ 8 มูลค่าเพิ่ม (Value added) ในอุตสาหกรรม S-Curve ในปี 2555 2560 และ 2565 จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม S-Curve (หน่วย: พันล้านบาท)

จากแผนภูมิที่ 5 แสดงให้เห็นว่า มูลค่าเพิ่มเฉลี่ยต่อสถานประกอบการในอุตสาหกรรม S-Curve ใน 10 ปีที่ผ่านมาสูงขึ้นในทุกกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายในทุกกลุ่มอุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ (First S-Curve) และพบว่า อุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยต่อสถานประกอบการในปี 2565 สูงขึ้นอย่างก้าวกระโดด โดยคิดเป็นร้อยละ 238.5 เมื่อเทียบกับปี 2555 ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม **ยกเว้น** อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ ที่พิจารณาจำนวนสถานประกอบการ มีการเติบโตอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงทศวรรษที่ผ่านมา แต่เมื่อเทียบกับมูลค่าเพิ่มพบว่าการเติบโตเช่นเดียวกัน แต่ไม่เท่ากับการเติบโตของจำนวนสถานประกอบการ จึงทำให้มูลค่าเพิ่มเฉลี่ยต่อสถานประกอบการของกลุ่มอุตสาหกรรมนี้มีค่าลดลง

เมื่อพิจารณามูลค่าเพิ่มเฉลี่ยต่อสถานประกอบการของอุตสาหกรรมอนาคต (New S-Curve) พบว่า อุตสาหกรรมหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติมีมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยต่อสถานประกอบการในปี 2565 สูงขึ้นอย่างก้าวกระโดด โดยคิดเป็นร้อยละ 353.4 เมื่อเทียบกับปี 2555 ซึ่งสอดคล้องกับหน่วยงานสหพันธ์หุ่นยนต์นานาชาติ (International Federation of Robotics – IFR) ที่กล่าวว่าความต้องการหุ่นยนต์ของไทยมีทิศทางเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยอุปสงค์ต่อหุ่นยนต์อุตสาหกรรมของไทยเพิ่มขึ้น ทำให้อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ของไทยขยายตัว และแนวทางการผลักดันอุตสาหกรรมในอนาคตที่ว่า อุตสาหกรรมเหล่านี้มีความสำคัญในการผลักดันเศรษฐกิจ (New Growth Engines) ของประเทศ

บทสรุป

จากการวิเคราะห์สถานการณ์ของกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายพบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมอนาคต (New S-Curve) มีแนวโน้มอัตราการเติบโตของจำนวนสถานประกอบการค่าตอบแทนแรงงานเฉลี่ยต่อปี มูลค่าผลผลิตและมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยต่อสถานประกอบการเพิ่มขึ้นตลอด 10 ปี ในส่วนของกลุ่มอุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ (First S-Curve) เป็นกลุ่มที่มีจำนวนสถานประกอบการสูงตั้งแต่ในปี 2555 เมื่อเทียบกับอุตสาหกรรมอนาคตเนื่องจากเป็นกลุ่มที่ถูกมองว่า มีฐานแข็งแกร่งที่มีศักยภาพเพียงพอในการพัฒนาต่อ แต่มีแนวโน้มการเติบโตของมูลค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อสถานประกอบการลดลงจึงอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้กลุ่มอุตสาหกรรมอนาคตเป็นที่น่าจับตามอง เนื่องจากมีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมอย่างเข้มข้น จึงทำให้สามารถเติบโตได้สูงในอนาคต

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ขอขอบคุณสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมฝ่ายเศรษฐกิจมหภาค ธนาคารแห่งประเทศไทย และกองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำนักงานเศรษฐกิจการคลังสำหรับข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงงานศึกษา

บรรณานุกรม

- กองสถิติสังคม. 2555. *การสำรวจภาวะการทำงานของประชากรทั่วราชอาณาจักรไตรมาสที่ 1 : มกราคม - มีนาคม 2555*. สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- กองสถิติสังคม. 2560. *การสำรวจภาวะการทำงานของประชากรทั่วราชอาณาจักรไตรมาสที่ 1 : มกราคม - มีนาคม 2560*. สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- กองสถิติสังคม. 2564. *การสำรวจภาวะการทำงานของประชากรทั่วราชอาณาจักรไตรมาสที่ 1 : มกราคม - มีนาคม 2564*. สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- คณิศ แสงสุพรรณ. 10 *อุตสาหกรรมเป้าหมาย: กลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต*. 2558. แหล่งที่มา: ค้นเมื่อ 29 กุมภาพันธ์ 2567.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. *สำมะโนธุรกิจและอุตสาหกรรม พ.ศ. 2565 ธุรกิจทางการค้าและธุรกิจทางการบริการ ทั่วราชอาณาจักร*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สโตร์ ครีเอทีฟ เฮาส์ จำกัด; 2566.

APPENDIX

ตารางที่ 1 กลุ่มอุตสาหกรรม และกิจกรรมทางเศรษฐกิจในคู่มือการวิเคราะห์ของบทความ ตามการจัดประเภทมาตรฐานอุตสาหกรรม (ประเทศไทย)
ปี 2552 (Thailand Standard Industrial Classification: TSIC-2009)

กลุ่มอุตสาหกรรม	สาขาอุตสาหกรรม	กลุ่มผลิตภัณฑ์	TSIC	กิจกรรมทางเศรษฐกิจ
1. อุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ (First S-curve)	1.1 อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่	1.1.1 กลุ่มยานยนต์ไฟฟ้า	29102	การผลิตรถยนต์ส่วนบุคคล
			30911	การผลิตจักรยานยนต์
		1.1.2 กลุ่มชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในยานยนต์ไฟฟ้า	29309	การผลิตชิ้นส่วนและอุปกรณ์เสริมอื่นๆ สำหรับยานยนต์
		1.2.3 กลุ่มมอเตอร์ (ชิ้นส่วนระบบส่งกำลัง)	27101	การผลิตมอเตอร์ไฟฟ้าและเครื่องกำเนิดไฟฟ้า
		1.2.4 กลุ่มแบตเตอรี่	27200	การผลิตแบตเตอรี่และหม้อสะสมไฟฟ้า
		1.2.4 กลุ่มระบบประจุไฟฟ้า (ชิ้นส่วนระบบเชื่อมต่อ)	27909	การผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้าอื่นๆ ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น
	1.2 อุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ	1.2.1 กลุ่มเครื่องใช้ไฟฟ้า	27501	การผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าชนิดใช้ในครัวเรือน (ยกเว้นชนิดที่ให้ความร้อน)
			27502	การผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าชนิดใช้ในครัวเรือนที่ให้ความร้อน
			27503	การผลิตเครื่องใช้ในการประกอบอาหารและให้ความร้อนชนิดใช้ในครัวเรือนที่ไม่ใช้ไฟฟ้า
			26409	การผลิตเครื่องใช้อิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ ชนิดใช้ในครัวเรือน
			26202	การผลิตอุปกรณ์จัดเก็บข้อมูล
			27401	การผลิตหลอดไฟฟ้า
		1.2.2 กลุ่มอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในการควบคุมพลังงานไฟฟ้า (Power Electronics)	27103	การผลิตอุปกรณ์ควบคุมและจ่ายไฟฟ้า
		1.2.3 กลุ่มอุปกรณ์สื่อสารโทรคมนาคม (Communication Electronics)	26109	การผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ
	1.3 อุตสาหกรรมการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ	1.3.1 เครื่องจักรกลทางการเกษตร	28211	การผลิตแทรกเตอร์ที่ใช้ในการเกษตร
			28219	การผลิตเครื่องจักรอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรและการป่าไม้
			30300	การผลิตอากาศยาน ยานอวกาศ และเครื่องจักรที่เกี่ยวข้อง
		1.3.2 พลาสติกชีวภาพ (Bioplastic)	20131	การผลิตเม็ดพลาสติกและพลาสติกขึ้นต้น

กลุ่มอุตสาหกรรม	สาขาอุตสาหกรรม	กลุ่มผลิตภัณฑ์	TSIC	กิจกรรมทางเศรษฐกิจ
1. อุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ (First S-curve)	1.3 อุตสาหกรรมการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ	1.3.3 เคมีชีวภาพ (Biochemicals)	20131	การผลิตเบ็ดพลาสติกและพลาสติกขั้นต้น
			20114	การผลิตเอทานอลและเอสเทอร์
			20292	การผลิตกากและเยลาคีน
			20299	การผลิตผลิตภัณฑ์เคมีอื่นๆ ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น
			20300	การผลิตเส้นใยประดิษฐ์
		1.3.4 ชีวเภสัชภัณฑ์ (Biopharmaceuticals)	21001	การผลิตเภสัชภัณฑ์และเคมีภัณฑ์ที่ใช้รักษาโรค
		1.3.5 กลุ่มเชื้อเพลิงชีวภาพ (BioFuel)	20111	การผลิตก๊าซชนิดใช้ในงานอุตสาหกรรม
			20113	การผลิตเคมีภัณฑ์อนินทรีย์อื่น ๆ ขึ้นมูลฐาน
	1.4 อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร	1.4.1 กลุ่มอาหารทั่วไป	10613	การผลิตผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการโปะ-สับขาวสาลี
			10614	การผลิตผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการโปะ-สับขาวโพด
			10615	การผลิตผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการโปะ-สับพืชชนิดอื่น ๆ
			10616	การผลิตแปรรูปสำเร็จสำหรับใช้ทำขนมอบและประกอบอาหารอื่น ๆ
			10723	การผลิตน้ำตาลจากพืช (ยกเว้นอ้อย)
			10771	การผลิตเครื่องเทศและเครื่องแกงสำเร็จรูป
			10793	การผลิตซูปและอาหารชนิดพิเศษ
			10799	การผลิตผลิตภัณฑ์อาหารอื่นๆ ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น
			10796	การผลิตผลิตภัณฑ์จากไข่
		1.4.2 กลุ่มเครื่องดื่มทั่วไป	10796	การผลิตผลิตภัณฑ์จากไข่
		1.4.3 กลุ่มอาหารทางการแพทย์	21001	การผลิตเภสัชภัณฑ์และเคมีภัณฑ์ที่ใช้รักษาโรค
			10309	การแปรรูปและการถนอมผลไม้และผักด้วยวิธีอื่น ๆ
		1.4.4 กลุ่มเครื่องดื่มทางการแพทย์	11049	การผลิตเครื่องดื่มอื่น ๆ ที่ไม่มีแอลกอฮอล์

กลุ่มอุตสาหกรรม	สาขาอุตสาหกรรม	กลุ่มผลิตภัณฑ์	TSIC	กิจกรรมทางเศรษฐกิจ
2. อุตสาหกรรมอนาคต (New S-curve)	2.1 อุตสาหกรรม หุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ	2.1.1 หุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ	28160	การผลิตเครื่องอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับยกและขนย้าย
			28299	การผลิตเครื่องจักรที่ใช้งานเฉพาะอย่างอื่น ๆ ซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น
	2.2 อุตสาหกรรม อากาศยานและโลจิสติกส์	2.2.1 อากาศยาน	30300	การผลิตอากาศยาน ยานอวกาศ และเครื่องจักรที่เกี่ยวข้อง
		2.2.2 ชิ้นส่วนอากาศยานและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง	27409	การผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้าอื่นๆ สำหรับให้แสงสว่าง
	2.3 อุตสาหกรรมการแพทย์ ครบวงจร	2.3.1 กลุ่มสิ่งทอเทคนิคทางการแพทย์ (MediTech)	32501	การผลิตเครื่องมือและอุปกรณ์ในทางการแพทย์
			21001	การผลิตเภสัชภัณฑ์และเคมีภัณฑ์ที่ใช้รักษาโรค
			17091	การผลิตผลิตภัณฑ์ที่ทำจากกระดาษชนิดใช้ในครัวเรือน และสุขอนามัย
			26600	การผลิตเครื่องฉายรังสี เครื่องไฟฟ้าทางการแพทย์ และทางกายภาพบำบัด
		2.3.2 กลุ่มเครื่องมือแพทย์ที่มีความเสี่ยงสูง/ เทคโนโลยีขั้นสูง	21001	การผลิตเภสัชภัณฑ์และเคมีภัณฑ์ที่ใช้รักษาโรค
		2.3.3 กลุ่มเครื่องมือแพทย์อื่นๆ	27501	การผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าชนิดใช้ในครัวเรือน (ยกเว้นชนิดที่ให้ความร้อน)
			21001	การผลิตเภสัชภัณฑ์และเคมีภัณฑ์ที่ใช้รักษาโรค
		2.3.4 กลุ่มยาและสมุนไพร	21002	การผลิตผลิตภัณฑ์จากพืชและสัตว์ที่ใช้รักษาโรค

ตารางที่ 2 มูลค่าผลผลิต (Value of gross output) และมูลค่าเพิ่ม (Value added) ของอุตสาหกรรมเป้าหมาย (S-curve) ในปี 2555 2560 และ 2565

		หน่วย: ล้านบาท					
กลุ่มอุตสาหกรรม	สาขาอุตสาหกรรม	มูลค่าผลผลิต			มูลค่าเพิ่ม		
		ปี 2555	ปี 2560	ปี 2565	ปี 2555	ปี 2560	ปี 2565
1. อุตสาหกรรมเดิม ที่มีศักยภาพ (First S-curve)	1.1 อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่	1301.1	1863.1	1633.7	291.5	347.7	445.3
	1.2 อุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ	177.6	376.5	595.3	43.3	86.3	194.8
	1.3 อุตสาหกรรมการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ	334.3	681.1	868.7	73.6	152.3	300.5
	1.4 อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร	106.4	180.3	238.5	27.6	43.4	72.0
2. อุตสาหกรรมอนาคต (New S-Curves)	2.1 อุตสาหกรรมหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ	6.6	32.3	88.4	1.5	8.4	19.8
	2.2 อุตสาหกรรมอากาศยานและโลจิสติกส์	17.1	24.0	20.9	3.1	6.7	8.0
	2.3 อุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร	194.6	247.2	587.2	47.6	61.5	163.3

